

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, DECEMBER 2023 – št. 153–154

Potomci izgnancev, mlade generacije, politiki in kulturniki premalo poznajo genocidno okupacijo in izgon Slovencev leta 1941

Ivica Žnidaršič, prof.
Predsednica društva izgnancev
Slovenije 1941–1945

Pomembno je poznati zgodovino, tragedije, ki so jo doživljali Slovenci med drugo svetovno vojno, zlasti slovenski izgnanci, ki so izgubili tudi vse premoženje.

Druga svetovna vojna je terjala nad 55 milijonov življenj. Tudi slovenski narod je imel velike človeške izgube.

Leta 1941 so Slovenijo nasilno okupirale štiri države. Največji del si je vzela Hitlerjeva Nemčija, ki je okupirala slovensko Štajersko, severni del Dolenjske, severozahodni del Prekmurja, Mežiško dolino in Gorenjsko, skupno 10.261 km² slovenskega ozemlja. Italija je zasedla večji del Dolenjske, Notranjsko in Ljubljano, skupno 4544 km², Madžari pa so okupirali skoraj celotno Prekmurje, 997,54 km². Nekaj vasi je zasedla tudi Neodvisna država Hrvaška (NDH). Slovensko ozemlje je bilo med drugo svetovno vojno med najbolj razkosanimi deželami v Evropi.

V okviru nacistične raznarodovalne politike je bil eden najbolj krutih ukrepov nemškega okupatorja množičen izgon Slovencev in naseljevanje Nemcev na naše domove.

Nemški okupator je v letih 1941–1945 samo iz Spodnje Štajerske, Gorenjske in Mežiške doline izgnal 63.000 Slovencev, od teh največ v Nemčijo, kar 45.000, na Hrvaško 10.000 in v Srbijo okrog 7.500. Okoli 17.000 Slovencev je pobegnilo pred izgonom. Med izgnanimi Slovenci je bilo tudi več kot 20.000

slovenskih otrok, starih do deset let.

Leta 1942 so Madžari s slovenskega ozemlja, ki so ga okupirali, izgnali 2500 Slovencev iz Prekmurja in Nemci 1000 slovenskih družin iz avstrijske Koroške. Po kapitulaciji Italije je nemški okupator leta 1944 požgal veliko primorskih vasi, prebivalce pa izgnal v nemška taborišča.

Tragedija okupacije je bila velika, saj so bili izgnani prebivalci mest in vasi s celotnega območja Posavja, Obsotelja, severne Dolenjske ter iz stokilometrskega pasu po dolžini in petindvajset km po širini ob tedanji nemško-italijanski okupacijski meji. Slovenske izgnance so nasilno odpeljali na tuje kot živino z več kot 140 transporti.

Izgnani Slovenci so bili ob vse premično premoženje, uničeno ali poškodovano pa jim je bilo tudi nepremično premoženje. Zato pričakujemo, da bo to premoženje vsaj simbolično uredila, poravnala sedanja Vlada in državni zbor RS.

Nemški, italijanski in madžarski okupatorji so nasilno zaprli veliko Slovencev tudi v koncentracijska taborišča in zapore v Nemčiji, Italiji, na Madžarsko in v Neodvisno državo Hrvaško (NDH).

Otroke so staršem nasilno jemali, mnogi so bili zaprti, internirani, konfinirani, poslani na prisilno delo. Streljali so talce in na tisoče Slovencev prisilno mobilizirali v okupatorsko vojsko.

Okupatorji so požigali vasi, rušili objekte, izkoriščali naravna bogastva, plenili premoženje Slovencev in ga pošiljali v matične države.

Slovenski izgnanci so bili prisilno izgnani v države od Poljske do Francije, severne Nemčije in po nekdanji Jugoslaviji s ciljem, da bi kot narod izginili z zemljevida Evrope. Hitler je ob prihodu v Maribor dejal: »Naredite mi to deželo nemško!« Delali naj bi do smrti kot sužnji v korist »večvrednega« nemškega naroda, kot je ukazal **Göring**: »**Ne ubiti, naj se na delu mučijo do smrti,**« ali kot je dejal italijanski general Mario Robotti: »**Ubija se premalo.**« Italijanski okupator je med drugo svetovno vojno nadaljeval teror nad slovenskim prebivalstvom, ki ga je izvajal že med obema vojnama, saj so bili Slovenci že od vsega nastanka fašizma njihova tarča in deležni najrazličnejših oblik nasilja in zatiranja.

*Spoštovane in drage izgnanke, izgnanci,
begunke in begunci, članice in
članí DIS 1941–1945*

Bližajo se veseli prazniki, božič in novo leto, ki jih radostno pričakujemo. To je čas, ko si izražamo polno lepih želja, obljubljam zvestobo, poštenje, delavnost, ljubezen, pravičnost in še in še bi lahko naštevali ter upamo, da bomo v miru vse to doživljali. Žal pa se mnoge dobre želje niso in ne bodo nikoli uresničile, kar smo v našem dolgem življenju tudi sami spoznali in mnogi tudi osebno občutili. Naj vas spomnim samo na našo dolgoletno prizadevanje, da živimo v pravni državi, še nismo uresničili. A upanje umre zadnje, kajne.

Tokrat vam želim nekaj uresničljivega, saj smo končno tudi v naši državi uveljavili sistem dolgotrajne oskrbe. Svojo častitljivo starost preživite humano, spoštljivo in dostojanstveno, predvsem pa v ljubečem okolju doma ali v institucionalni oskrbi. Ostanište pokončni in optimistični, saj take vihar ne poruši.

Želim vam zadovoljne božične in novoletne praznike, v novem letu pa vso srečo.

*Lepo vas pozdravlja vaša vdana
predsednica,*

*Ivica Žnidaršič
predsednica DIS*

Po rapalski pogodbi je bilo po prvi svetovni vojni k Italiji priključeno precej slovenskega ozemlja s 370.000 Slovenci.

Iz Julijske krajine je po letu 1920 zaradi fašističnega nasilja emigriralo ali bilo nasilno izgnanih okrog 100.000 Slovencev: 70.000 v Kraljevino Jugoslavijo, 30.000 pa v Južno Ameriko, predvsem Argentino in Avstralijo. Zaradi nezaželenosti je bilo 402 slovenskih učiteljev premeščenih na jug Italije, 316 pa jih je pobegnilo v Jugoslavijo.

Slovenci v izgnanskih taboriščih

Slovenski izgnanci so v Nemčiji živeli v več kot 400 izgnanskih taboriščih v vseh nemških pokrajinah.

Himmler je sredi oktobra 1941 določil, naj v Nemčijo izgnane Slovence spravijo v taborišča, ta obdajo z žico in strogo kaznujejo vsak pobeg v domovino. 11. novembra 1941 je glavni nemški varnostni urad izdal okrožnico št. 333 z ukazom, da morajo biti izseljenska taborišča ustrezno zastražena in v njih uveden strog režim.

Ko je Himmler iz poročila Erwina Rösenerja, višjega vodje SS in policije v XVIII. vojnem okrožju, z dne 1. septembra 1942 izvedel, da je nekaj Slovencev iz taborišč pobegnilo, je 22. septembra 1942 zaupno odredil: »Vodje taborišč morajo o vsakem pobegu Slovencev takoj obvestiti tajno državno policijo. Ta mora takoj obvestiti višjega

vodjo SS in policije Alpenland, ubežnikovo družino in sorodnike je treba takoj odstraniti iz taborišča in odpeljati v še strožje taborišče. V taborišču je treba takoj opraviti preiskavo, kdo je vedel za pobeg in ga podpiral. Vsi moški, ki so vedeli za pobeg in ga podpirali, naj bodo v taborišču obešeni.«

O tej okrožnici so govorili tudi na procesu v Nürnbergu in v zvezi z njo zaslišali priče.

Po prihodu v izgnanska taborišča so morali izgnanci skozi vrsto ponižujočih postopkov. Vodje taborišč so hoteli taboriščnike popolnoma razčlovečiti.

Taborišča so bila v starih gradovih, opustošenih samostanih, zapuščenih tovarnah, podirajočih se stavbah in zasilnih barakah. Ležišča so bila skupna in tudi po trinadstropna. Pogradi niso bili ločeni med seboj, ampak so bile to ogromne police. Spali so brez odej, prostorov niso ogrevali, onemogočena je bila osnovna higiena. Hrana je bila zelo slaba. Tudi otroci so v izgnanstvu doživljali razne strahote: gledali so trpljenje staršev na prisilnem delu, doživljali so poniževanja, zmerjanja, morali so opravljati razna dela, ki so jih komaj zmogli. Če so morali otroci iz taborišča obirati sadje, so morali med delom žvižgati, da ne bi mogli pojesti kakšnega sadeža. Bili so lačni, brez zdravniške oskrbe, velikokrat so morali za vsak prekršek spati na golih cementnih tleh brez odej. Najhujši pa je bil za izgnane otroke pogled na smrt staršev, ki so jih pokopali v tuji zemlji. Zlasti otroci, izgnani v Nemčijo, pa so v zadnjih letih doživljali še nenehne alarme, bombardiranja, požare, bili so priče množici ranjenih, bolnih ter mrtvih. Taboriščni otroci niso mogli hoditi v šole.

Nacisti so slovenske izgnance izkoriščali kot ceneno delovno silo za najtežja dela. Prisilno so delali v rudnikih, kamnolomih, tovarnah, pri graditvi cest in železnic in na kmetih, dekleta so iz taborišč pošiljali za dekleta k nemškim družinam. Prisilno so delali tudi otroci.

Slovenski izgnanci niso bili izpostavljeni le težkim vojnim dogodkom, prisilnemu delu, temveč so še dodatno občutili surovo nasilje in doživljali mučno psihično in fizično trpljenje.

Slabo se je godilo tudi izgnanim v razne kraje nekdanje Jugoslavije, trpeli so tudi pobegli pred izgonom.

Največ pove podatek, da je Državna komisija za vojne zločine, ustanovljena leta 1943, ugotovila, da je nasilje nad Slovenci izvajalo 4017 nemških in 2518 italijanskih vojnih zločincev.

Največ pove podatek, da je Državna komisija za vojne zločine, ustanovljena leta 1943, ugotovila, da je nasilje nad Slovenci izvajalo 4017 nemških in 2518 italijanskih vojnih zločincev.

Vrnitev v domovino

Zavezniki v drugi svetovni vojni in evropske države so se znašli pred vprašanjem, kako organizirati vračanje več sto tisoč žrtev vojne v njihove države oziroma domov. Da bi si države med seboj pomagale pri tem obsežnem humanitarnem delu, so že 9. novembra 1943 ustanovili centralno mednarodno telo UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) za koordiniranje repatriacije izgnanih in razseljenih oseb v Evropi in za pomoč članicam Društva narodov.

Vsem izgnancem so priskrbeli začasna zatočišča in zbirne baze, v katerih

so čakali na vrnitev v domovino. Taka zbirna taborišča, v katerih je bilo veliko Slovencev, so bila organizirana v nemških mestih Bamberg, Hagenbüchach, Eichstätt, Güeboledehausen, Liebenau, Degendorf, Bochorst, Amberg, Arnstadt pri Erfurtu, Rudolstadt, Schelklingen.

Ko je bil sistem zbirnih taborišč vzpostavljen, sta odgovornost za razseljene milijone ljudi prevzeli Uprava Združenih narodov za pomoč in obnovo in UNRRA.

Proti koncu leta 1945 je UNRRA vodila 227 taborišč ter centrov za pomoč razseljenim osebam in beguncem v Nemčiji.

Vlaki brez voznega reda so vozili po razdejani Nemčiji in preko drugih držav izmučene, sestradane, bolne in onemogle slovenske izgnance, internirance iz koncentracijskih taborišč, vojne ujetnike, prisilno mobilizirane in druge, ki so imeli eno samo željo – čim prej priti domov. Težje je bilo tistim, ki so se vračali z ruskimi vlaki, ker so potovali domov tudi po mesec dni in bili po več dni prepuščeni sami sebi. Najbolj žalostni so bili dogodki, ko je kdo ob postankih šel z vlaka, vlak pa je odpeljal naprej brez njega, ali pa ko je na transportu kdo umrl. Umrle so potem pokopali kar ob progi in svojci še danes ne vedo, kje so njihovi grobovi. Vsi ti dogodki niso bili nikoli dovolj zbrani in opisani.

Izjemno veliko in pomembno vlogo so imele organizacije Rdečega križa evropskih držav ter njihova organizacijska sposobnost za pomoč ljudem v vojnih in povojnih razmerah.

Repatriacijske baze v Sloveniji

V Sloveniji je slovensko ministrstvo za socialno politiko ustanovilo štab za repatriacijo, ki je že 12. maja 1945 izdal odlok, s katerim je odredil, kako je treba poskrbeti za vojne ujetnike, internirance in prisilno odpeljane delavce. Slovenski štab za repatriacijo je leta 1945 organiziral okrog 40 repatriacijskih baz.

Po drugi svetovni vojni niso delali posebnih analiz, koliko otrok je umrlo v izgnanstvu, koncentracijskih taboriščih, zaporih in koliko otrok, ki so preživeli, je potem hitro omagalo.

Prav otroci so zaradi izгона in begunstva veliko trpeli. Zato jih je veliko pomrlo že v izgnanstvu, še več pa kmalu po drugi svetovni vojni. Le malo se jih je lahko šolalo, ne le zaradi slabega gmotnega položaja, ampak tudi zato, ker zaradi psihofizičnih posledic vojne preprosto niso zmogli vseh naporov.

Prve pobude za povrnitev vojne škode

Starši še živih izgnancev so se večkrat obrnili na državne organe nekdanje države Jugoslavije in na Republiko Slovenijo ter neposredno na Nemčijo z zahtevami po izplačilu vojne odškodnine. V nekdanji državi so se izgovarjali, da posameznikom odškodnine ne bodo izplačevali. Še tisto malo dobljene vojne odškodnine in ugodna posojila iz tega naslova so vložili v slovensko gospodarstvo, za devizno likvidnost, za Litostroj, Tovarno avtomobilov v Mariboru ter še za nekatere druge objekte. **ZR Nemčija je za vojno škodo plačala le dva odstotka zahtevane vsote.**

Ivica Žnidaršič, prof

DELEGACIJA DIS NA POGOVORU V KABINETU PREDSEDNIKA VLADE

Na prošnjo predsednice DIS Ivce Žnidaršič je bila dne 10. novembra delegacija DIS v zasedbi mag. Gregor Kaplan, mag. Franc Žnidaršič in Alojz Rupar sprejeta na pogovor v kabinetu predsednika Vlade RS.

Sprejela nas je državna sekretarka Nataša Luzar s sodelavko Simono Pirnat-Skelezijo. Žal se pogovora zaradi drugih obveznosti, predsednik Vlade RS ni mogel udeležiti.

Delegacije DIS je predstavila doslej znana dejstva, ki zadevajo neplačano vojno škodo s strani Nemčije, določbe Zakona o žrtvah vojnega nasilja, kjer je v 8. in 15. členu zapisana pravica do odškodnine za materialno škodo in dosedanje aktivnosti DIS, povezane z dokumenti, ki

škodo izterja. Leta 2003 je Drnovškova vlada sicer sprejela sklep, da je treba vojno škodo izterjati, in obudila delo medresorske komisije, ki pa svojega dela, v kasnejši vladi Toneta Ropa, ni opravila!

Delegacija je predlagala, da bi v kabinetu predsednika Vlade RS zaposlili državnega sekretarja, ki bi se resno ukvarjal le s temi vprašanji in reševanjem socialnih težav žrtev vojnega nasilja, ki se kopičijo.

Povedano je bilo tudi, da je bilo Vladi RS in zunanjim ministrom postavljeno vrsto poslanskih vprašanj na temo nemškega dolga. Po dveh desetletjih se je izkazalo, da na Ministrstvu za zunanje zadeve RS ni dokazov, da bi bila pogajanja z Nemčijo sploh kdaj začeta.

Delegacijo DIS v zasedbi mag. Franc Žnidaršič, mag. Grega Kaplan in Alojz Rupar v kabinetu Vlade RS je sprejela državna sekretarka Nataša Luzar s sodelavko Simono Pirnat-Skelezijo.

jih je DIS predal Vladam RS ter pripravo zakona o simboličnem poplačilu materialne škode še živečim žrtvam vojnega nasilja.

V ta namen je bila ustanovljena posebna medresorska komisija, ki pa je delala le v nekaterih obdobjih brez resnega rezultata.

Nobena vlada se ni resno lotila priprave zakona, ki je omenjen v zakonu o žrtvah vojnega nasilja, niti storila resnih korakov za izterjavo vojne škode s strani nemške države, čeprav je Državni zbor RS že leta 1994 s sklepi naložil Vladi RS, da vojno

Da bi 27 let po sprejemu Zakona o žrtvah vojnega nasilja vsaj na simbolni ravni zaprli vprašanje odškodnine, je DIS sam pripravil zakon. Ta je bil v času Cerarjeve vlade sicer v prvem branju sprejet, a zaradi Cerarjevega odstopa, nato v državnem zboru pozabljen.

Od Vlade RS pričakuje DIS odgovor oziroma odnos do tega vprašanja, a ga do sedaj še nismo prejeli.

Zapis pripravil
mag. Franc Žnidaršič

Na uradni odgovor Vlade RS še čakamo.

. Iz dejavnosti DIS . Iz dejavnosti DIS .

Seja Izvršnega odbora DIS 1941–1945

Na seji Izvršnega odbora DIS 1941-1945, ki je bila 5. decembra 2023 na sedežu društva na Einspielerjevi 6 v Ljubljani ob 10.30 so člani razpravljali po sledečem dnevnem redu:

1. Prizadevanja za obravnavo zakona o gmotni škodi
2. Program dela za leto 2024
3. Imenovanje članov komisij pri IO
4. Sistem, pravilnik o delu na sedežu DIS
5. Vestnik DIS (december 2023)
6. Razno

Sprejete sklepe na seji bomo predstavili v naslednji številki Vestnika.

Udeleženci seje IO DIS, 5. 12. 2023

PROGRAM DELA DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945 ZA LETO 2024

1.a) Organizacijska dejavnost DIS

V letu 2024 bomo program Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 prilagajali zdravstveni situaciji in starosti članov Izvršnega odbora DIS in njegovih komisij in članstva, ki je višja od 82 let.

V marcu 2024 bomo imeli skupščino DIS, kjer bomo sprejeli poročilo o delu DIS in o finančnem poslovanju DIS v letu 2023 in poročilo Nadzornega odbora DIS o finančnem poslovanju v letu 2023.

Delovali bodo tudi drugi organi Skupščine DIS.

V letu 2024 bo 33 let, odkar smo 9. junija 1991 ustanovili Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945.

V letu 2024 bomo organizirali razstavo o knjigah, revijah, brošurah o izgonu in pomoči pri reševanju pravic žrtvam vojnega nasilja izgnancem in beguncem. Na razstavi bodo tudi fascikli z imeni in priimki 18.000 izgnancev, ki so prisilno delali v tretjem rajhu, viden bo tudi pregled tiska po letih, seznam referatov in gradiv predsednice DIS, itd.

7. junija bomo obeležili dan slovenskih izgnancev.

Sodelovali bomo na območnih prireditvah krajevnih organizacij DIS in pohodih ob nemško-italijanski meji.

V juniju 2024 bomo organizirali dan odprtih vrat v taborišču za izgon Slovencev v Brestanici,

25. junija 2024 bo možen ogled razstave o izgonu v Zadružnem domu na Bučki, ogled tabele o 56 izgnancev umrlih v taborišču, mejni kamen o poteku originalne nemško-italijanske meje in plošča DIS na ostanku – piramidi – mejne opazovalnice na Slemenu.

1.b) Socialno zdravstvena dejavnost

Vzpodbujali bomo 76 krajevnih in območnih organizacij DIS, v katerih je včlanjenih okrog 6.500 izgnancev in beguncev, da potrebnim pomoči pomagajo na domu, posebno v odročnih krajih, kjer ni socialnih, patronažnih in drugih služb.

Vzpodbujali bomo predavanja in učne delavnice o ohranjanju zdravja in nekaterih boleznih starostnikov.

Skrbeli bomo za uveljavljanje zakona pomoči o skrbi na domu.

Napravili bomo popis izgnancev, ki živijo v domovih za starejše in ugotovili, kakšna je skrb zanje.

1.c) Ohranjanje zgodovinskega izročila

Še naprej bomo skrbeli za ohranitev največjega taborišča za izgon v Brestanici in postavili tablo z napisom o tem zbirnem taborišču.

Skrbeli bomo za izpopolnitev evropskega muzeja o nasilju nad slovanskimi narodi med drugo svetovno vojno, ki smo ga leta 2016 odprli na gradu Rajhenburg.

Še naprej bomo zbirali spomine in pričevanja o izgonu in begunstvu.

Fakultetam in višjim šolam bomo predlagali, da izbirajo za vsebine seminarov ali diplomskih in magistrskih nalog tudi teme o izgonu Slovencev in genocidni okupaciji Slovenije.

S krajevnimi in območnimi organizacijami se bomo dogovorili, da bi v nekaterih šolah organizirali razstave o izgonu Slovencev med drugo svetovno vojno, ki jo je naredil DIS.

Obeležili bomo dan slovenskih izgnancev.

Sodelovali bomo pri pohodih, ki jih organizirajo krajevne in območne organizacije DIS in spodbujali udeležbo mladih na teh prireditvah.

Še naprej bomo urejali dragocen zgodovinski arhiv, ki je nastajal 33 let in je na sedežu DIS na Einspielerjevi 6 v Ljubljani. Del arhiva bomo uredili za oddajo v Arhiv Republike Slovenije.

2. Mednarodna dejavnost DIS

Sodelovali bomo pismeno in po telefonu z župani nemških mest o vzdrževanju grobov slovenskih izgnancev, ki so umrli v izgonu v Nemčiji med drugo svetovno vojno.

Sodelovali bomo pri odkritju imenskih spominskih tabel umrlih Slovencev v izgnanstvu v Nemčiji.

Ohranjali in vzdrževali bomo arhiv Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki ima domicil v Sloveniji pri DIS.

Sodelovali bomo pri sklicu seje Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma iz desetih evropskih držav.

3. Informativna, publicistična in založniška dejavnost

Nadaljevali bomo z izdajanjem Vestnika DIS vsaj 4-krat na leto.

Po potrebi bomo ponatisnili nekatere brošure.

Dopolnili bomo brošuro o spominskih obeležjih izgnancev z dopoljnimi podatki.

Organizirali bomo informativne in tiskovne konference o izgonu Slovencev in genocidni okupaciji Slovenije med drugo svetovno vojno.

Po potrebi bomo izdelali brošure in knjige sodelavcev DIS, v katerih bodo tudi podatki o delu izgnancev in beguncev.

4. Informacijski center DIS

Uredili bomo Informacijski center DIS in arhiv delovanja DIS.

Vzdrževali bomo arhiv Mednarodnega odbora.

Uredili bomo dragocen arhiv o vojni škodi.

Uredili bomo gradiva predsednice DIS o prizadevanjih za pravice žrtev vojnega nasilja.

5. Vzdrževanje in notranja obnova taborišča za izgon Slovencev v Brestanici

Skrbeli bomo za obstoj in vzdrževanje taborišča za izgon Slovencev v Brestanici.

Naredili in odprli bomo tablo z napisom taborišča, podatki o izgonu Slovencev in obnovi taborišča.

Omogočali bomo ogled taborišča in organizirali dneve odprtih vrat.

Podpisali bomo dogovor s Celjsko škofijo o nadaljnjem sodelovanju in ohranjanju taborišča tudi po izteku sprejete pogodbe.

Obeležili bomo 20. letnico pogodbe z Mariborsko škofijo in Društvom izgnancev Slovenije za 90-letno lastništvo hlevov za ureditev kot spominski objekt.

*Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945
Ivica Žnidaršič, prof.
Predsednica*

Opomba:

O tem programu bodo razpravljali še delegati Skupščine DIS.

20 let od pogodbe z Mariborsko škofijo o najemu taborišča – hlevov za 99 let

Na seji Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je bil 1. julija 2004 sprejet sklep, da se z Mariborsko škofijo podpiše najemna pogodba za del zbirnega taborišča za dobo 99 let. Pogodbo sta podpisala mariborski nadškof Franc Kramberger in predsednica DIS Ivica Žnidaršič. S tem so bili ustvarjeni pogoji za obnovo dela zbirnega taborišča, ki je bilo v hlevih in konjušnicah pri gradu Rajhenburg v Brestanici. Sredstva za obnovo ostrešja in strehe taborišča so prispevali

člani DIS, les Mariborska škofija, za obnovo fasade pa sta prispevala Ministrstvo za kulturo RS in Ustanova Franc Rozman - Stane.

Tako je DIS ohranil vsaj del taborišča kot spominski objekt.

DIS je uspel, da je 46 županov slovenskih občin podpisalo listino o nameri sodelovanja z Društvom izgnancev Slovenije 1941–1945 pri nadaljnji obnovi tega zbirnega taborišča za izgon Slovencev.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Predstavitve knjige Slovenski taboriščniki v Jasenovcu avtorja Slavka Kramarja

Slavko Kramar na predstavitvi knjige Slovenski taboriščniki v Jasenovcu, 8. 11. 2023

V prostorih Slovenske izseljenske matice v Ljubljani so 8. novembra 2023 predstavili knjigo Slavka Kramarja o slovenskih taboriščnikih v Jasenovcu. Gre za knjigo imen in obrazov, hkrati pa je knjiga spomenik številnim slovenskim taboriščnikom v Jasenovcu.

Slavko Kramar, ki je tudi predsednik KO DIS Zagreb, je z urednico knjige Ilinko Todorovski pripravil doslej najboljše seznam slovenskih taboriščnikov v hrvaškem Jasenovcu.

Seznam v knjigi obsega več kot 400 imen Slovencev. Od teh jih je 306 umrlih oziroma ubitih taboriščnikov, 103 imena ljudi pa so na seznamu rešenih oziroma preživelih.

Po hrvaških virih je bilo v Jasenovcu ubitih več kot 83 tisoč ljudi, največ Srbov, Judov, Romov in tudi Hrvatov ter Slovencev, ki so bili nasprotniki NDH.

Pripravil: MS

Zborovanje izgnancev ob občinskem prazniku Sevnica

Krajevna organizacije Boštanj, Krmelj – Tržišče, Sevnica, Studenec in Šentjanž so imeli zborovanje članov ob občinskem prazniku Sevnice v soboto, 11. novembra 2023, v Kulturnem domu Sevnica.

Pozdravni nagovor je imel Vinko Zelina, spomine na izgnanstvo v Bosno, Srbijo, Hrvaško je imela Vida Križnik, v Nemčijo pa Alojz Rupar.

Ob prazniku Občine Sevnica se je Zbora izgnancev udeležilo veliko število članov.

Srečanje KO DIS Radeče

Člani KO DIS Radeče ob poslušanju himne, 22. 9. 2023

Občinski praznik radeške občine je posvečen spominu na čas, ko so se najštevilčnejši izgnanci vračali na svoje domove po štiriletnem izgonu. To je bilo v septembru leta 1945, zato v tem času člani KO DIS Radeče običajno pripravimo primeren dogodek.

Letos (22. septembra 2023) smo pripravili srečanje članov v ribiškem domu na Hotemežu in izdali BILTEN o delovanju KO DIS Radeče, ki je bila ustanovljena 29. 11. 1992. Uvodni pozdrav je imela dolgoletna predsednica Marinka Bregar, ki je vsem udeležencem zaželela dobro počutje in da bi z veseljem prebirali BILTEN,

nato pa besedo predala predsedniku NO Francu Lipoglavšku. V nagovoru je okvirno obudil spomine na težke čase, ki so jih izgnanci preživljali tudi ob povratku na porušene domove. Zato je bila želja (potreba) po ustanovitvi Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 razumljiva, ne samo z namenom po poplačilu dela vojne škode izgnancem, temveč tudi o ohranjanju spomina kasnejšim rodovom.

Na srečanju je župan občine Radeče Tomaž Režun podelil spominsko darilo dolgoletni predsednici Marinki Bregar.

Zapisala Joža Kožar

Župan Tomaž Režun in dolgoletna predsednica Marinka Bregar

Višina članarine DIS in prispevka za Vestnik za leto 2024

Članarina DIS za leto 2024 ostane enaka, to je **10 EUR**.
Tudi prispevek za Vestnik za leto 2024 ostane enak, to je **6 EUR**.

Ponovno objavljamo, da člani DIS, ki so v domovih starejših občanov, so oproščeni plačila članarine.

Krajevne in območne organizacije DIS lahko zbirajo od članstva DIS za svojo dejavnost še dodatne prispevke.

Če še niste poravnali simboličnega prispevka za leto 2023, to storite čimprej.

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Radovljica in piknik

Občni zbor KO DIS Radovljica, 23. avgust 2023

Bil je vroč avgustovski je dan 23. avgusta 2023 s soncem obsijan. Izgnanci smo se kot vsako leto zbrali na občnem zboru na piknik prostoru družine Resman na Zg. Otoku 10 (pod dvojnimi kozolcem).

Po pozdravu našega predsednika **Toneta Pristova** sta program nadaljevali mladi glasbenici iz OŠ Mošnje. Zaigrali sta na harmoniko in kitaro, zraven pa ubrano zapeli nekaj pesmi.

Ni nam uspelo poiskati novega predsednika, zato ostane naš predednik še naprej Tone Pristov.

Izgnanci imamo radi tudi kulturo – predvsem poezijo. Pesmi gospoda P. Jerama, gospe V. Janc ter gospe. A. Marzidovskove so sedle v srce, saj so govorile o življenju v naših otroških letih.

Gospe Janc, gospodu Jeramu in gospodu Galičiču so bila podeljena priznanja za uspešno delo v naši krajevni

organizaciji DIS. Gospod Resman je osvetlil nekaj dogodkov iz življenja med leti 1941 in 1945. V aprilu 2024 se bomo spominjali 80. obletnice požiga in izselitve vasi Mošnje. Za ta dogodek se bomo morali potruditi po svojih najboljših močeh.

Zadnja točka tokratnega srečanja je bila piknik, pozno kosilo ali zgodnja večerja – hrana je bila zelo dobra in okusna. Ob druženju in pogovorih je bilo med drugim obujenih kar nekaj grenkih spominov iz našega zgodnjega otroštva, ki smo ga preživeli v izgnanstvu (večina v Nemčiji).

Poslovali smo se z željo, da ostane mo čimbolj zdravi in se naslednjič srečamo v čim večjem številu.

Zapisa: Marjeta Glavač Lesce

Pred spominsko ploščo v Celju

Pred spominsko ploščo izgnancem v Celju, 30. 10. 2023

Vse od odprtja spominskega obeležja izgnancem na Celjskem domu leta 2007 se člani društva zberemo, da se poklonimo spomenu umrlih v izgnanstvu.

Tako smo se tudi letos zbrali dne 30. 10. 2023. Predsednica društva Karmen

Bailat je položila cvetlični aranžma in prižgala sveče pred spominsko ploščo.

Ob tej priložnosti smo obujali spomine na prestano gorje v izgnanstvu od leta 1941 do 1945.

Leon Bratina

V krajih izgnanstva družine Podlesnik v Nemčiji

Podlesnikovi otroci v Lielu, avgust 2023

V avgustu 2023 smo se štirje potomci družine Podlesnik (Počakovo, Svibno, Radeče), ki je bila med drugo svetovno vojno izgnana v Nemčijo, odpravili v kraje, kjer so bivali. Nastanjeni so bili v štirih taboriščih na območju Schwarzwalda, dežela Baden-Württemberg.

Prva postaja je bil samostan (dominikanke) v Neusatzeck; objekt še vedno obstaja večinoma v obliki, kot je bil takrat. Nun ni več, danes je center duhovnosti, nudi pa tudi nastanitve za goste. Ogleдали smo si lahko notranjost objekta, ki je prenovljena. Tam smo prespali.

Drugo taborišče je bilo v samostanu (kapucini) v Zell am Harmersbachu. Tudi tu še obstaja del objekta v prvotni obliki; patrov od lani ni več. Zdaj so tu nameščeni begunci iz Ukrajine. Ogleдали smo si tudi znamenito cerkev poleg samostana. Srečali smo se tudi s potomci družine, pri kateri je delala naša teta Cvetka.

Tretja postaja je bil Liel (Schliengen). Tu so naši izgnani predniki bivali v poslovni stavbi 'limonad fabrike', ki še danes polni osvežilne pijače. Objekt pa je zdaj v lasti starejšega zdravnika. Tu je bilo med bombardiranjem ob koncu vojne ubitih nekaj Slovencev, med njimi tudi naša teta Angelca, ki je bila stara 16 let. Pokopani so v skupnem grobu (z ubitimi domačini), grob pa je še vedno lepo vzdrževan (slika).

Nazadnje smo si ogledali še okolico in notranjost samostana (kapucini) na griču nad krajem Stühlingen, kjer so naši izgnanci (ob doživljanju prodiranja zaveznikov v velikem strahu) dočakali konec vojne. Samostan je tudi prazen, delno obnovljen. Prijazen oskrbnik nam je razkazal notranjost in cerkev.

Proti Stuttgartu smo se odpeljali po turistično zanimivih in lepo urejenih krajih Schwarzwalda.

Stane Kmetič

Vremenske neprilike pri članih KO DIS Celje

Letošnje leto Slovincem res ni prizanašalo. Na našem Štajerskem, Savinjskem in Kozjanskem koncu so pometali konec julija vetrolomi ter orkanski vetrovi. In potem so v avgustu vse zalile še posebno hude in grozovite poplave.

Vse to se nam je zgodilo, tudi članom naše KO DIS Celje. Res smo vsak po svoje in po najboljših močeh pomagali in priskočili na pomoč našim članom in drugim, ki so to sporočili.

Hvala res vsem in vsakemu, ki je v tistih hudih trenutkih priskočil na pomoč.

Hvala še enkrat v imenu odbora KO DIS Celje.

Karmen Bailat

Vetrolom v Celju – konec julija 2023

Vestnik v vsako družino člana DIS

Ponovno priporočamo, da bi imela Vestnik DIS vsaka družina člana Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

. Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti . Jubilanti .

Miha Štefanič je praznoval 100 let

Miha Štefanič v družbi hčerke, župana in predstavnikov občine Sevnica in KS Boštanj

Izgnanec Miha Štefanič je praznoval svoj 100. rojstni dan v družbi hčerke, župana in predstavnikov občine Sevnica in KS Boštanj.

Kot 18-letni fant je bil izgnan v Wiltingen, v Nemčijo. Najprej je delal na železnici. Kot priden in vesten delavec je opravil vozniški izpit. Sprva je prevažal premog, kasneje pa mleko

v mlekarji. V naslednjem taborišču Neresheim je spoznal dekle, s katerim sta se po vrnitvi poročila. Leta 1946 je šel k vojakom kot graničar na mejo Prizren, kjer je bil 38 mesecev.

Pri svoji hčerki živi umirjeno in urejeno življenje na domačiji z lepim razgledom, kjer dobiva energijo za vsakdanje življenje.

90. rojstni dan Marije Zeilhofer

90. rojstni dan Marije Zeilhofer

Marija Zeilhofer je 10. 8. 2023 praznovala svoj 90. rojstni dan. Junija 1941 je bila izgnana v Srbijo. Njeni spomini na izgnanstvo so bili objavljeni v prejšnji številki Vestnika.

Z 93-letnim možem Jožetom živita v Mariboru. Njihov vsakdanjik je podoben vsakdanjiku vseh starejših upokojencev, ki jih pestijo različne starostne tegobe.

Obiski jubilentov KO DIS Dole pri Litiji

Olga Kotar je praznovala 90 let.

Ob visokem življenjskem jubileju smo obiskali našo zvesto članico Olgo Kotar z Male gobe. Rojena je bila v veliki družini Krajanovih v Zagozdu. Izgnani so bili v Nemčijo. Sprejela nas je v stari hiši, ki je obdana z lepimi rožami in zelenjavo. Še vedno sama poskrbi zase. Sicer pa častitljiva leta preživlja v dobri oskrbi družine sina Mirota in pomoči dobrih sosedov in sorodnikov.

Vesela je obiskov, rada poklepeta o dogajanju v kraju in preteklih časih.

Poleg članice odbora naše KO Štefke Kotar sta bili na obisku še predstavnici DU Dole in KO RK Dole.

Stane Kmetič

Ljudmila Ramšak, članica KO DIS Celje, je praznovala 90 let.

Pisal se je februar 1933 in luč sveta je ugledala mala Ljudmila. Družina je štela 5 članov. Ata je delal kot orožnik na Pragerskem, potem pa v zaporih v Mariboru. Morda je tudi to pripomoglo, da je bila mama ponoči obveščena, da jih bodo izselili.

Ljudmila je imela 8 let, ko so se naenkrat znašli v hlevih Rajhenburga. Ata so našli v živinskih vagonih na poti v Kakanj. Pestila jih je velika lakota. Ata je začel delati v rudniku. Spomni se, da je bila leta 1943 zelo huda zima. Greli so se ob peči. Kar naenkrat so se odprla vrata kočice in vstopil je vojak. Pa je mamo vprašal, zakaj se otroci ne sankajo zunaj. Mama je povedala, da so lačni. Pa je prijazen vojak odpeljal 2 otroka po hrano.

Leta 1944 so prišli vsi v Daruvar in končno so bili vsi skupaj. Bili so na eni kmetiji do leta 1945, kjer so lahko delali in vsaj jesti je bilo zadosti. Ljudmila je uspešno končala šolo in potem so se vrnili v Vojnik in našli svojo hišo, vendar polno, saj so nove stanovalce obvestili, da so lastniki, Ljudmilina družina, vsi pomrli. Končno so vseeno dobili nazaj svoj dom.

Sedaj se ukvarja s krasnimi ročnimi deli, s svojimi rožicami in razveseljuje vsakogar, ki pride na obisk.

Ljudmila Ramšak praznovala 90 let.

V KO DIS Celje ji izrekamo iskrene čestitke.

Karmen Bailat

Marjeta Bukovec, 90 letnica

V oktobru je okrogli jubilej, 90 let, praznovala Marjeta Bukovec iz Trebnjega. Njena družina izvira iz Polšnika, od koder je bila kot otrok izgnana v Nemčijo. Po koncu vojne in vrnitvi iz Nemčije so prišli v Trebnje. Marjeta Bukovec se je nato izsolala za učiteljico in je to delo z veseljem

opravljala. Vedno dobre volje in nasmejana ostaja še danes.

Ob jubileju so jo obiskali predstavniki OO DIS Trebnje in ji zaželeli še obilo zdravja in dobre volje.

OO DIS Trebnje

. Jubilanti . Jubilanti . Spomini . Spomini .

Vila Ekselenski je praznovala 90 pomladi

Gospa Vilma je svoj lep spomladanski jubilej praznovala v krogu svojih domačih, počastila pa nas je tudi na sestanku krajevnega odbora DIS Celje.

Rodila se je v Šentjerneju leta 1933. Družina je štela 8 članov. Od 6 otrok je bila druga in edino dekle. Pred vojno so bili njeni dobro situirani. Imeli so trgovino z mešanim blagom v Dobovi. Konec februarja 1942 pa se je začela njihova pot izseljencev in izgnancev. Prva postaja je bil Rajhenburg, potem pa naprej v južno Nemčijo. Najprej so jih namestili v delovnem taborišču za 3 mesece, nato pa premestili v koncentracijsko taborišče za 6 mesecev. Potem so pristali v eni mali vasi med hribi, kjer je bilo izpraznjeno judovsko naselje.

Po vseh peripetijah so se vrnili v Slovenijo septembra 1945 in to v Dobovo, kjer je bilo vse porušeno. In spet so se odpravili na pot na Babno pri Celju, kjer jih je pod okrilje vzel boter. Takoj so začeli iskati službo in novi dom, saj jih je bilo 8. Stanovanje so našli na Hudinji v Celju, kjer je Vilma obiskovala tudi šolo. Njena kariera se je vršila v prosveti. Bila je učiteljica razrednega pouka. Dodatno se je še izobraževala in kot učiteljica

Jubilantka Vilma Ekselenski

slovenskega jezika je svojo upokojevo dočakala v osnovni šoli v Celju.

Gospo Vilmi želimo vse najboljše, najlepše z veliko zdravja ter uspešno sodelovanje v svojih mnogovrstnih aktivnostih.

KO DIS Celje in Karmen Bailat, predsednica

Joževa zgodba

Jože je bil star dve leti, ko so jih odpeljali od doma. Novica o hitri izselitvi je prišla iz ust nemškega vojaka. Veled jim je, naj v eni uri vzamejo najnujnejše in zapustijo domačijo, na kateri so živeli. Imeli so kravo s teličkom, nekaj kokoši ter mačka, občasno pa tudi prašiče. Z živino je ostala stara mama, ki je živali peljala k drugemu sinu, bratu Joževemu očeta, ki je bil zaposlen v papirnici. Lastnik papirnice je bil nemškega rodu in je, kolikor se je v vojni le dalo, poskušal zaščititi svoje delavce.

Družina je vzela najnujnejše in odšla na tovarnjak, ki jih je odpeljal v Rajhenburg. To je kraj blizu Krškega, ki se dandanes imenuje Brestanica, tam stoji grad Rajhenburg. V slednjega so nastanili vse ljudi, ki so bili pregnani od doma, ki so za seboj pustili vse, kar jim je bilo drago. Namestili so jih v hleve, kjer so imeli nemški vojaki zbirališče za vse pregnane ljudi. Ko so bili hlevi že nabito polni, se je na bližnjo postajo pripeljal vlak, na katerega so vojaki nagurali ljudi, a to ni bil takšen vlak, kot ga poznamo dandanes z udobnimi sedeži ali ogrevanjem, to so bili ledeno mrzli živinski vagoni z železnimi stenami in vrati brez strehe. Zato je na ljudi sijalo žgoče sonce ali pa jih je pral dež. V vsakem kotu vagona je bilo malo slame, da so družine lahko ležale ali sedele na površini, ki ni bila mrzla kovina. Prva postaja je bila na Jesenicah, kjer so starši dobili nekaj kruha za svoje otroke in malo kave, ki je pogrela žile.

Transport je nadaljeval pot naprej v Nemčijo, v Erfurt. To je bila prva večja železniška postaja, kjer so izkrcali vse ljudi. Nastanili so jih v prvo taborišče, zapuščeno zgradbo, ki je bila nekoč šola. Tam so potem vsi stanovali v eni sobi, delili so si eno stranišče. Ko je bil Jože star tri ali štiri leta, je bratoma pomagal pri kraji krompirja, pese in zelenjave, ki so jo tam kuhali za prašiče. Imeli so velike kotle, v katerih so kuhali svinjino za ljudi in vojake. V tem taborišču so ostali več časa. Pozimi je bilo najhuje, saj ni bilo nobenega ogrevanja

ali kaminov, le občasno je kakšna dobra duša podkurila premočen les in malo slame, ki so jo pobirali po zgradbi. Celotna stavba je bila zastražena, zato ljudje niso imeli ne možnosti ne volje za pobeg, saj jih je nenehno bojevanje z lakoto in mrazom vidno izčrpalo.

Leta 1943/44 pa je šlo Nemcem že pošteno za nohte, saj so vse sile vlagali v vojno, tako da kmetje niso imeli več pomoči pri delu, jesti pa je vendar bilo treba. Tako so kmeti hodili po taboriščih in nabirali ljudi, ki so bili sposobni za delo in so tudi radi delali. Nekega dne je v zapuščeno šolo prišel tudi mlinar, kateremu so na bojiščih pobili oba sinova. Jožev oče je bil mlinar po stroki, zato se je brž javil za pomoč v mlinu. Navdušeni gospod je pod svojo streho sprejel celo družino. Mlinar jih je odpeljal v Viperhof ter jih namestil v lopo. Oče je vsak dan hodil delat v mlin, mama pa je pakirala moko. Mlinar, ki jih je sprejel k sebi, oz. gospodar jim je večkrat naklonil nekaj moke, ki sta jo pridelovala starša. Mama je bila glede moke prava čarodejka, iz moke je delala čuda stvari, od vsega možnega peciva do kruha.

Proti koncu vojne so kraj okupirali Rusi. Čez kakšen mesec pa ameriška vojska, praznje oblečena in vedno zelo dobro razpoložena, otroci so od njih dobili čokolado. Tako se je vojna končala, a je kar nekaj časa trajalo, da so dobili prevoz domov, saj so bili železniški tiri vsepovsod uničeni. Pred odhodom so v velike škatle naložili vse stvari ter se odpravili domov. Ko se je vse umirilo, so pričeli poizvedovati za stvarmi, ki so bile naložene v skatlah. Šele čez nekaj let so dobili obvestilo, da jih roba čaka na postaji.

Moj dedek Jože si želi, da se to ne bi nikoli več ponovilo. Želi si, da tema, ki jih je obdajala, da žalost, ki jih je vezala, ne bi nikoli doletela nikogar več.

Zgodbo povedal: Jože Glavač, izgnanec
Zapisala: Lana Grbec, vnukinja

Jubilantka MURENC Marija - 90 let

Jubilantka MURENC Marija je praznovala 90 let.

Ves čas izgnanstva je bila v taborišču Neresheim v Nemčiji. Sedaj živi

z družino svoje hčerke kjer je lepo preskrbljena in se dobro počuti.

Na sliki je ob hčerki, zetu in županu občine Sevnica.

Župan občine Sevnica Srečko Ocvirk z jubilantko Marijo Murenc

90-letniki - KO Zagreb

Člani/ce, ki so se rodili leta 1933, so svoj rojstni dan dočakali in proslavili v krogu svojih družin. Zaradi starosti, boleznih in vremenskih sprememb se niso mogli zbrati skupaj.

Jubilanti KO DIS Zagreb, rojeni leta 1933:

Marinka Jocić, roj. Lušín

Alojz Kramar

Marija Kovačič, roj. Lipej

Terezija Kuzmič, roj. Urek

Antonija Podgoršek, roj. Jagrič

Čestitamo vsem jubilentom!

Predsednik KO DIS Zagreb
Alojz Kramar

Celotna družina Glavač, fotografirana leta 1945
Danes sta živa še najmlajša brat in sestra, Jože in Mimica Glavač.

Za Jožeta, mojega dragega dedka

“Da ne razumemo, koliko ljudi je izgubilo vse, koliko otrok joče na ruševinah, kjer je stal njihov dom, da ne razumemo, da je smrt globlja od katerekoli bolečine in da je le-ta skrajno nespametna, ko jo prizadeneš drugim, me boli kot nož v hrbet človeku od človeštva.”

Lana Grbec, 12 let

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Alojz Kramar, predsednik KO DIS Zagreb, ob njegovi 90-letnici

Alojz Kramar, predsednik
KO DIS Zagreb

Pisalo se je leto 1933, ko se je junija tega leta v slovenski vasi Lahonci pri Ormožu v takratni Kraljevini Jugoslaviji v skromni hiši družine Kramar povečala družina – mati je v zibelko položila svojega drugega otroka, malega Slavka – Alojza. V tem vaškem okolju so ljudje trdo delali za svoje preživetje.

Do začetka vojne je Slavko dobil še tri brate, vendar sta oče s spretnostjo svojih rok kot zidar in mizar ter mati s pridnim delom na zemlji zagotavljala dovolj kruha za svojo družino. Mirno življenje in razigrano otroštvo pod obronki Slovenskih Goric je kot strela z jasnega sredi julija leta 1941 prekinil nemški tovornjak, ki je kot temen oblak zakril njihovo dvorišče in iz katerega so skočili nemški vojaki ter z glasnim vpitjem prestrašene starše in otroke potiskali iz hiše. Mama je na hitro zavezala v culo nekaj najnujnejših stvari, prišla svojih pet otrok, od katerih je imel najmlajši komaj dve leti, in z očetom s solzami v očeh zrla v domačo hišo, ki se je v hrupu vozila oddaljevala ovita v prah, ki je meglil njene obrise.

Tovornjak jih je odpeljal najprej v Maribor, na Tezno, nato pa v meljsko vojašnico, kjer je 11 članov družine Kramar (razen Slavkove ožje družine so tu še babica in dva strica) na golem betonu prebedelo noč. Prestrašeni in nenaspani so naslednji dan z vlakom prispeli v Slavensko Požego, od koder so izgnanci razmeščeni v različne kraje. Kramarjevi so bili poslani v Dvor na Uni in nameščeni v eno od srbskih hiš, kmalu zatem pa so jih ponovno vrnili nazaj na Hrvaško, v Virovitico, ki je bila takrat v rokah ustašev in kjer je mati v seniku, v katerem so takrat našli prostor za svoje bivanje, rodila brata, ki je zaradi izčrpanosti, lakote in nehumanih življenjskih razmer po dveh mesecih umrl. Živeli so v izjemno težkih razmerah, bili lačni, bosni in prezeblji. Lakota je prisilila otroke, da so po njih iskali ostanke krompirja, koruze in repe, nabirali so spregledano sadje in sadeže, samo da so nekako potešili lakoto in delno razbremenili starše; očeta, ki je delal pri okoliških ljudeh, in mamo, ki je cele dneve delala v bližnjem samostanu in pomagala kopati obrambne rove. Mama, ki je

pomagala v samostanski kuhinji, je na gnoj nosila odpadke, med katerimi so se znašli ostanke sadja in zelenjave in celo kakšna kost. Slavko in brat Martin sta bila na preži in pobirala te ostanke ter jih nosila domov kot priboljške. Oče je po celodnevem garanju zvečer v vaški gostilni moral poskrbeti za glasbo, ob kateri so se ustaši zabavali, kot plačilo za to pa so otroci lahko vsak tretji dan prišli v to gostilno po kosilo. Med tem časom je družina našla prazno staro hišo, v kateri so, žal okrnjeni, bivali do konca vojne. Aprila 1943 so namreč moške v tem naselju, bilo jih je okoli 20, aretirali ustaši, med ujetimi je bil tudi Slavkov oče Martin. Po "zaslišanju" ujetnikov so materi dovolili, da lahko z otroki obiše očeta. Našli so ga okrvavljenega, mučenega, pretepenega in polzavestnega. Takšnega so ustaši nato odpeljali najprej v zapor v Osijek, nato pa v taborišče Jasenovac, od koder se nikoli ni vrnil. Mati je kmalu po tem dogodku rodila še sestro, ki očeta ni nikoli spoznala, sama pa je bila primorana poiskati moč, voljo in smisel za življenje, saj jo je vsak dan čakalo šest lačnih ust. Starejši otroci so ji poskušali pomagati, desetletni Slavko je tako skrbel za sosedovo mlajšo punčko, delal je kot hlapec in z brati po vasi pobiral cigaretno ogorke, ki so ležali po tleh, jih očistil in preprodajal tobak. Družina je po tem izgubila še enega člana, saj so strica ustaši ustrelili med pobegom v partizane, drugi stric, takrat je bil star sedemnajst let, pa se je od strahu skrivil v samostansko klet, kjer je v popolni temi, mrazu in vlagi, v utesnjem prostoru zahvaljujoč Slavkovi materi, ki mu je občasno nosila hrano, preživel naslednji dve leti. Nehumane okoliščine, v katerih je predolgo živel, so zahtevale žrtev – od predolgega bivanja v popolni temi je skoraj popolnoma oslepel, telo mu je začelo razpadati, ohromel in ves v ranah, v katere so se naselili črvi, je kmalu po osvoboditvi umrl.

Zadnji dve leti pred osvoboditvijo je družina v strahu noči preživljala v kleti, saj so ustaši stisnjeni v kot zaradi vse močnejšega partizanskega gibanja, postajali vedno bolj agresivni, klali in streljali so ljudi, ki niso bili ničesar krivi, obešali zmaličene partizane v opomin, vse to pa so gledale globoke otroške oči in poskušale pregnati grozljive slike iz spomina, pozabiti na vsa grozodejstva, na nerazumljive zločine, na kri, na grobove, še posebej pa na siromaštvo, pomanjkanje, lakoto, agonijo matere s šestimi malimi otroki in na ukradeno otroštvo, ki se ne more nikoli več vrniti.

Morda se je Alojz Kramar, naš Slavko, prav zaradi hudih vojnih časov, v katerih je moral prehitro odrasti, po osamosvojitvi Slovenije močno povezal s slovenskimi izgnanci, postal je član društva izgnancev v Mariboru že v času njegovega ustanavljanja ter na začetku v tem društvu opravljal funkcijo blagajnika. Leta 2004 je ustanovil Krajevno organizacijo Društva izgnancev Slovenije v Zagrebu, kateri predseduje še danes. Veliko časa je posvetil raziskovanju teme o izgnancih in nekaj svojih ugotovitev strnil v

knjigo Slovenski izgnanci v Neodvisni državi Hrvaški, ki je izšla leta 2016, prav v času nastanka tega članka pa prihaja iz tiska že druga njegova knjiga na to temo, in sicer Slovenski taboriščniki v Jasenovcu, Knjiga imen in obrazov, s katero je dal imena 307 ubitim Slovincem v taborišču Jasenovac, med katerimi je z dokazi potrjenih 60 ubitih taboriščnikov, ki so bili med izgnanci (doslej je bilo po evidencah RS evidentiranih samo pet!), zbrano pa je še dodatno gradivo za nekaj deset izgnancev, ki se niso vrnili iz tega taborišča, vendar mu je nedavna epidemija

onemogočila nadaljnje raziskovanje in preverjanje podatkov v arhivih.

Dragi Slavko, želimo ti še veliko ustvarjalnih let, ohrani svojo hudo-mušnost in veder pogled na življenje, iz katerega si znal potegniti tisto najboljše, tudi takrat, ko ti ni kazalo dobre plati in ti je nudilo pogled na temno, včasih za otroške oči preveč grobo stran. V pogovoru si omenil, da bi rad napisal še knjigo Kako dočakati sto let, zato te držimo za besedo – vidimo se na tvoj stoti rojstni dan!

KO DIS Zagreb

Ob 80-letnici osvoboditve koncentracijskega taborišča Rab

Na Rabu, KO DIS Domžale, september 2023

Živi jim ohranjamo spoštljiv spomin

Ne bo več užival sreče, kogar so na Rab peljali, ker od tam so sem jih gnali, in med nami zdaj žive, vsi ugašajo kot sveče, kdaj, kako, nihče ne ve," je ena od kitic pesmi Iga Grudna z naslovom Do šotora. V koncentracijskem italijanskem taborišču je bilo v letih 1942 in 1943 zaprtih okoli 15.000 Slovencev in Hrvatov ter 3360 Judov. Najmanj 1490 Slovenk in Slovencev je v nečloveških razmerah v taborišču tudi umrlo.

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije Domžale je v septembru 2023, tudi s pomočjo Občine Domžale iz razpisa sofinanciranja dejavnosti veteranskih društev, pripravila obisk spominske slovesnosti ob 80-letnici osvoboditve italijanskega koncentracijskega taborišča Kampor na Rabu. To ni bil naš prvi obisk, saj smo bili na Rabu ter na otokih Goli otok in Grgar že večkrat, prav radi pa se spominjamo tudi obiska slovesnosti, ko je bil slavnostni govornik pokojni Anton Vratuša in smo nena-povedano obiskovalci iz Domžal nastopili kot pevski zbor.

Letošnja slovesnost na spominskem pokopališču v Kamporju je bila dobro obiskana, med udeleženci pa daleč največ Slovencev. Med številnimi gosti iz lokalne skupnosti, društev, predstavnikov združenj za vrednote NOB iz vseh treh držav ter številnih drugih združenj, občin in drugih skupnosti so bili posebej pozdravljeni slovenska

predsednica Nataša Pirc Musar ter zunanja ministrica Tanja Fajon, hrvaški predsednik Zoran Milanović, medtem ko italijanskega predsednika Sergia Mattarella ni bilo. Poslal je zastopnika. Vsi gostje so ob spominsko obeležje položili vence, nato pa smo prisluhnili njihovim govorom, v katerih so posebej pozdravili še živeče taboriščnike in sorodnike umrlih, opominjali na strahote uničevalnega taborišča Kampor ter se zaustavljali tudi ob aktualnih razmerah, kjer niso pozabili na enotnost in sožitje med narodi, dr. Nataša Pirc Musar, predsednica Slovenije, pa je posebej poudarila, da je za našo prihodnost zelo pomembno, da ne pozabimo na trpljenje naših prednikov, predvsem pa na zgodovinska dejstva in pričevanja o preteklih dogodkih ter okrutnih dejanjih fašizma in nacizma. Hkrati pa je naša dolžnost, da pozitivne vrednote prenašamo na mlade. Slovesnost je bila obogatena z nastopom kulturnikov v vseh treh jezikih.

Člani in članice KO DIS Domžale ter naši prijatelji smo si ob obisku Raba ogledali glavno mesto otoka, najbolj pogumni so preizkusili primernost morja za kopanje, vsi pa smo bili zadovoljni s tem, da smo bili del velike množice, ki ni in ne bo pozabila trpljenja naših predhodnikov med drugo svetovno vojno in bo vedno cenila njihov prispevek k naši svobodi in samostojnosti.

Vera Vojska

. Spomini . Spomini . Spomini . Spomini .

Mati Naglič in spomini

Justina, rojena 14. 4. 1906 materi Alojziji Turšič, poročena Pečarič, v vasi Ravni 9, fara sv. Duh, Veliki Trn. V takratni dveletni osnovni šoli se je učila branja in pisanja. Pisala je zelo lepo.

Mlado in brhko dekle je pritegnilo marsikatero mladca. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi - rodila je nezakonsko deklico, imenovala jo je Ivanka.

V Justino se je zagledal tudi Franc Pečarič, ona pa vanj. 15. 1. 1934 sta se poročila. Preselila se je k njemu v Mali trn 8, kjer so že živeli Francetovi starši, njegova sestra, poročena Simčič, in mlajši brat Alojz. Njegova sestra Rozalija je s svojo družino živela v sosednji vasi. Ivanka je ostala pri stari mami v Ravneh. Čeprav so se vsi trudili, je bila kmetija premajhna, da bi preživela družino.

Franc je poiskal delo pri gradbenem podjetju pri trboveljski elektrarni. V bližini je Franc tudi stanoval. Mati je po svojih močeh pomagala pri vseh kmečkih opravilih. Oče je ob vsaki priložnosti prišel domov, popestoval enega za drugim rojene sinove, pomagal delati, kar je bilo v tistem času potrebno in se spet vrnil v Trbovlje. Tam je bil, ko se je začela druga svetovna vojna.

Za očeta se zaradi vojne ni ničesar spremenilo, dokler ni bil obtožen sodelovanja pri sabotaži - kdo jo je izvedel, oče ni nikoli izvedel. Po nečloveškem pretepanju so Nemci očetu zabičali, naj odide domov in se z družino pripravi za pot v izgnanstvo. Oče je odšel domov in se z družino umaknil/skril pri sestrični v nekoliko oddaljeni vasi.

Nekega jutra je družino zbudilo ropotanje po vratih, na cesti je hrumul kamion. Na hitro je morala družina zapustiti dom in se povzpeti na kamion. V Brestanici so poleg ostalih izgnancev naložili še očeta. Kamion jih je odpeljal do železniške postaje, vlak z živinskimi vagoni pa dalje v neznanost.

Trije mali fantiči, deklica v košari - kam jih pelje živinski vlak, s čim naj nahrani uboge otroke, s čim jih bosta nahranila tam, kamor jih pelje vlak, kaj če kateri zbolijo, še in še vprašanje, ki so rojila mami po glavi, vendar so ostala brez odgovora. Tudi oče ni poznal odgovorov. Lahko sta le z žalostjo zrla v prestrašene oči dečkov. Dolgo so se vozili, prispeli v prvo taborišče, nato so jih odpremili v drugo, pa v tretje. Končno so pristali v Weingartnu, kjer so do konca vojne preživljali težko kalvarijo. Mati je skušala čim manj obremenjevati otroke s strahovi, vedno pa si je želela, da se čimprej vsi vrnejo domov.

Leta 1943 je povila še enega fantička, Lojzeka. Bil pa je slaboten, le za kratek čas ga je pritislila k prsim, da bi ga s svojim telesom ogrela. Pa so ga hitro odnesli in ji kasneje sporočili, da naj bi umrl. Mati je težko prenašala stisko ubogih otrok - lačne oči in prazni želodčki so prosili kruha. Toda kruha je bilo malo. Tretji sin je moral biti čez dan v vrtcu, kjer so večinoma dobivali na pol kuhane makarone, polite s čudno

rdečo pekočo omako. Petletnemu shiranemu otroku želodček tega ni več prenesel, obrnil se je in vsa pojedena hrana je bruhal nazaj na krožnik. Huda nemška FRAU tega ni pravilno razumela, nasilno ga je nahranila s tem bruhanjem. Fant do konca življenja ni mogel niti videti makaronov.

Starejša fanta sta morala obiskovati taboriščno nemško šolo, kjer je prav tako učila FRAU. Otroci so morali govoriti nemško, šiba je bila dolga in strašljiv je bil njen ŠVIST po zraku. Otroci pa so bili deležni nekaj veselja, ob poslušanju starejših rojakov, njihovih zgodb iz domačih krajev, tudi kakšne slovenske pesmi.

Vojna se je končala. Začelo se je mukotrno potovanje DOMOV: težko se je bilo preriniti na prenapolnjen vlak s štirimi otroki, jih obdržati ob sebi med neusmiljenim prerivanjem slabotnih in na trenutke neusmiljenih moških in žensk, ki so prav tako želeli zaščititi svoj mladež. Na avstrijsko-jugoslovanski meji so zavezniški spraševali ljudi, ali želijo domov v Jugoslavijo ali v predlagane države po svetu. Očetova mati, očetov brat s svojo nemško ženo in očetova sestra so se odločili za Avstralijo. Mama pa je takoj zahtevala od očeta: »Domov gremo, samo domov!« Končno se je pokazala postaja Krško. Toda čakala jih je še dolga hoja do rodne vasi. Oče je v naročju nosil triletno hčerko, starejša fanta sta stežka premagovala utrujenost, sedemletnik se je držal materinega krila. Mati je komaj še zmogla prestavljati noge, mučil jo je otrok v trebuhu, ki je verjetno tudi čutil mamino hudo utrujenost.

S težko muko so prispeli v svojo vas. Utrujenost jih je za trenutek minila, pohiteli so proti domači hiši. Hiše ni bilo, le štirje ožgani zidovi in kozolec s pol strehe so jih pozdravili. Mati se je sesedla pod tepko med hišnimi zidovi in kozolcem brez polovice strehe. Tudi otroci so zdrsnili obnjo in molčali. Oče je nemočen stal ob njih, besede mu niso prišle iz ust, le nekaj solz mu je steklo po licih. Končno je izdaval: »V kozolcu je nekaj mrve.« S težavo se je mati skobacala na noge, za njo so vstali otroci. Triletni deklič se je oklenil maminih nog. Otrokom je bilo vse tuje, saj so v malo več kot treh letih precej pozabili. Prepoznali so fantje domači vinograd in dolgo njivo. Takrat so se zavedli, da so doma. Legli so na gola tla, uspaval jih je mir, ki so ga že dolgo pogrešali.

Mati je z muko sopihala pod kozolec, legla v seno, položila roki na trebuh. Umirilo se je tudi detece v trebuhu in mati je čakala na spanec. Ni in ni ga bilo. Oče je poleg nje vzdihoval. Eden za drugim sta vzdihovala, dokler ni mati prekinila molk: »Treba bo popraviti hišo še pred zimo. Menda so na njivi še kaj pustili. Otroci ne smejo biti več lačni.« Očetu so težko šle besede iz ust: »Jutri bomo vse pregledali. Morda niso vsega pobrali. Jutri bomo začeli...« Tu je očetu zmanjkalo besed.

Zjutraj sta mati in oče pregledala pogorišče. V hiši ni bilo ničesar, le po celem prostoru znotraj ožganega zidovja je bil velik kup suhega listja.

Klet je bila popolnoma prazna - nobena soda, čebra, brente, niti ene same deščice. Nazaj h kozolcu. Ni bilo voza, nobenih vil, ne kose... Oče je vzdihoval, mati pa je izdabila: »Bomo že kako, samo da smo doma.« Medtem so fantje plezali po jablanah, sestra je pobirala jabolka s tal - ta dan so se otroci najedli jabolka, o katerih vonj in okus so v taborišču sanjali polnih 37 mesecev - 3 leta in 1 mesec. Čeprav so bile nekatere šele napol zrele.

Prihajali so dobri sosede. Vsak je nekaj prinesel, ta lonec, drugi žlice, motiko, celo kramp pa čeber za vodo in tisti trenutek najbolj dobrodošlo - kruh in mleko za otroke. Najprej so besede težko šle skozi zobe, sosede so le tu in tam navrgli kakšno informacijo. Počasi so izvedeli celotno zgodbo.

Po odhodu družine so se v hišo priselili Kočevarji. Hitro so se spoprijateljili z zgornjimi sosedi in tudi s spodnjimi so našli skupni jezik. Z ostalimi sovaščani so malo komunicirali, le pozdrav, običajni pogovori o vremenu, pomoči pri sosedih, razen gornjih in spodnjih niso iskali. Kmalu sta bili izgnani še dve družini in prišli sta dve novi družini Kočevarjev. Prevzeli so vodilno vlogo v vasi, gornji in spodnji sosede so se pa z njimi tesno povezali. Kmalu se je zatrdno vedelo, kdo je izdal zatočišče družine.

Nastopila je svoboda, vojne je bilo konec. Mnoge družine Kočevarjev so čutile, da je čas za umik. Tudi Kočevarji v njihovi hiši so vedeli, da je prišel njihov čas. Pohiteli so nalagati na dva voza vse, kar se je dalo. Pomagala jim je »dobra« družina - kar ni šlo na dva voza, je pač odnesla »dobra« družina na svoj pod ali v hišo. Pred odhodom so Kočevarji zanetili ogenj, hišo so zajeli plameni. Ostali sosede so pohiteli, da bi rešili, kar je še ostalo.

Žal pa na pogorišču ni ostal noben spomin - nobena ožgana fotografija, noben dokument, nobenega spomina, ki bi otrokom pripovedoval o prednikih in njihovem rodu.

Začelo se je mukotrno življenje družine. Pri delu so morali po svojih močeh pomagati tudi otroci. Mati se je kljub vedno hujšim težavam z nosečnostjo trudila, pomagala je, kjer je bilo treba, ali pa poskušala olajšati življenje otrokom. Nekako so dobili kravico, ki je svoje domovanje dobila kar v kleti, saj hleva zanjo ni bilo.

Vedno večje nosečniške težave so prisilile očeta, da si je nekje izposodil voz in vola ter mater odpeljal v brežiško bolnico. Oče se je razveselil deklice in ji izbral ime, ki ga ni imela (in ga nima) nobena ženska v sorodstvu. Časa za počitek mati ni imela, takoj po prihodu iz bolnice je morala poprijeti za delo. Navkljub trudu družine jim ni uspelo pravočasno pokriti hiše. Prvo zimo po prihodu domov je družina preživela pod kozolcem. Mati se je predvsem bala za mali deklici, zanju ni imela toplih oblačil, prave hrane...

Prvo leto je družina preživljala težko kalvarijo. Starša sta skušala pravočasno poskrbeti za streho nad glavo. Ni jima uspelo kljub velikemu trudu. Otroci so pridno pomagali po svojih zmogljivostih, noči pa so najraje prespali v travi nad kozolcem (morda je bil v njih še preveč živ strah pred

nemogočimi/nepredvidljivimi nočnimi dogodki, pred nevarnostmi iz zraka...), verjetno so se na prostem počutili najbolj varni. Hladna jesen in mrzla zima jih je prehitela, hiša še ni dobila strehe, kozolec s preluknjano streho, pomanjkanje hrane... To prvo zimo je cela družina z dojenčkom spala pod kozolcem, fantje so se že prepričali, da strah iz pregnanstva ni več potreben, malo je pripomogel tudi mraz, da so ob večerih zlezli pod kozolec in se zakopali v preperelo seno.

Bila je zima, zapadel je visok sneg, od prijaznih sosedov so dobili skromne deke, s katerimi so lahko za silo ogreli otroke. K sreči so že uspeli usposobiti krušno peč. Mati je zakurila peč, najo naložila vse cunje, ki jih je dobila od dobrih sosedov, nad to gnezdece pa improvizirala nekakšno strehico. V tem gnezdecu je dojenčica mirno spala. Ostale otroke je zavila v vse močče cunje, stisnili so se k peči in se potrpežljivo mirno gredli. Da, ko gre za otroke, se matere znajdejo tudi v najhujših razmerah. Kasneje je pogosto obujala spomin, kako je dojenček spal na rahlo topli peči, pokrit v ubožne cunje, po njemu pa je padal sneg.

Prve pomladne dni so starši in starejša sinova ob pomoči dobrih sosedov (zgornji in spodnji niso pomagali, niso se družili veliko s sosedi, mame niso prosili za pomoč, niso je vabili na obisk, otroci se med seboj niso družili) posekali nekaj drevov in popravili hišo oz. jo usposobili za bivanje. Tretji sin je stregel delavcem vodo za žejo, tudi kakšno desko je podal. Starejša sestra je imela na skrbi mlajšo sestrico, nabirala regrat za malico, poprijela kakšno orodje... In mati? Kot vsaka mati, ki podpira tri hišne vogale: iz gmajne je prinašala vodo, podajala delavcem na lestvi in kasneje na strehi orodje, deske..., pripravila malico in po končanem delu, ko so sosede odšli po svojih domovih in je njena družina spala, pospravila okrog hiše.

Ko je hiša dobila še okna in vrata, se je oče odločil, da s starejšima sinovoma poišče delo v Trbovljah. Vsi trije so dobili zaposlitev v trboveljski Cementarni, stanovali pa so v samskem domu v bližini. Kadar je le mogel, se je vračal domov k družini, pomagal materi v vinogradu in na njivi, prinesel otrokom kakšen priboljšek. Fanta sta v Trbovljah dobila svojo družbo, se včlanila h gasilcem, pogledovala za dekleti in tako redkeje prihajala domov.

12. 6. 1949 se je rodil še zadnji otrok, deček. Mati ni imela časa za poležavanje. Hodila je v »tabrh« k sosedom, skrbela za domačo njivo in vinograd. Tretji sin je poleg skrbi za domačo kravico že pomagal tudi sosedom in seveda doma. Starejša sestra je skrbela za mlajša dva in zato neredno obiskovala šolo.

Oče je ugotovil, da tako ne gre več, tudi mati ni več zmogla vsega dela sama. Dogovorila sta se, da se cela družina preseli v Trbovlje. Večkrat bosta šla postorit važna dela v njihovo vas, pa tudi fantje bodo poprijeli za delo. In tako se je zgodilo. Cementarna Trbovlje je očetu takoj dala dvosobno stanovanje in na delo sprejela še tretjega sina.

IZVRŠNI ODBOR DIS

Predsednica:

Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:

Albin Pražnikar, Zagorje
Anka Tomišek, Ljubljana

Člani:

Karmen Bailat, Celje
Teodor Colnar, Ankaran
Majda Cvetanovska, Maribor
Sabina Godnič, Komen
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slov. Konjice
Hilda Marc, Ljubljana
Marijan Špegelj, Muta
Ivan Veble, Dobova
Rudi Zadnik, Škofja Loka

NADZORNI ODBOR

Veronika Kljun, Kočevje, predsednica
Karl Levak, Artiče
Jolanda Želj Erhard, Maribor

ČASTNO RAZSODIŠČE

mag. Franc Žnidaršič, predsednik, Trebnje
Majda Cvetanovska, Maribor
Ivan Kunej, Kozje
Terezija Repovž, Šentjanž
Milan Skledar, Ljubljana

SVET DIS

dr. Janko Prunk, predsednik, Ljubljana
Žiga Mikolič, Raka
Ana Pirc, Leskovec
ing. Vladimir Rostohar, Krško
Jožica Stezinar, Čatež ob Savi

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Lektorica:

Brina Devetak

Tisk:

Tiskarna Skušek

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Einspielerjeva 6
telefon: 01 434 48 80
051 383 232
telefaks: 01 434 48 80email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

SI56 0222 2001 0570 920
Nova Ljubljanska banka

Umrlji člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek Datum rojstva Datum smrti

KO DIS Bizeljsko
Franc BERKOVIČ 12.10.1932 24.04.2023
Ana KASTNER 07.04.1942 01.10.2023
Neža KROSELJ 20.01.1933 03.10.1923
Boža OSOJNIK 10.12.1933 24.03.2023
Barbara POSTRŽIN 19.06.1930 02.04.2023
Marija ROŽMAN 13.10.1933 06.09.2023KO DIS Bled
Iva LAPAJNE 10.07.1931 03.10.2023
Julijana SIRK 02.12.1927 29.08.2023KO DIS Boštanj
Ana GUNSTEK 18.09.1930 07.10.2023
Matilda SELAK 22.02.1930 08.01.2022
Ivana POŽUN 11.07.1930 24.06.2023KO DIS Brežice
Martina CIZELJ 20.10.1936 17.12.2022
Rozika KOSTEVC 09.09.1929 11.2023
Ivanka SLOPŠAK 16.08.1934 26.10.2023KO DIS Celje
Terezija AUGUSTINČIČ BEZJAK 16.09.1926 20.08.2023
Majda HOSTNIK 19.07.1940 27.11.2023
Ana KLANČAR 29.08.1928 26.08.2023
Marjan MACUH 30.08.1933 22.09.2023KO DIS Dobova
Cirila BAJC 02.01.1938 23.08.2023
Ivan BAJC 12.08.1934 06.06.2023
Ljudmila HERVOL 04.09.1929 04.08.2023
Terezija KATIČ 26.03.1940 15.09.2023
Jože POČEK 11.05.1937 25.07.2023
Milan STAJNKO 17.07.1934 01.09.2023
Jože ŠTRBULC 21.10.1939 16.07.2023
Ivan VIDMAR 18.09.1935 28.05.2023
Ivan VUČAJNJK 12.03.1942 28.05.2023
Alojz ZUPANČIČ 18.09.1935 28.05.2023KO DIS Dole pri Litiji
Justina BOŽIČ 27.02.1929 10.07.2023
Genovefa SKUPEK 01.01.1928 18.06.2023
Marija ŽONTA 02.09.1931 06.09.2023KO DIS Globoko – Pišce
Zinka FILIPČIČ 31.08.1939 17.09.2023
Marija KOLBEZEN 1928 08.02.2023
Vinko VOGLAR 06.06.1942 08.11.2022
Marija ZEVNIK 19.01.1928 31.03.2023
Franc ŽIVIČ 22.08.1939 10.09.2023KO DIS Jesenice
Adela BURNIK 08.08.1930 17.08.2023KO DIS Komen
Stanislav GODNIČ 23.03.1935 01.09.2023
Silvana KRT 18.12.1933 01.11.2023KO DIS Krško
Helena POMPE roj. ZORIČ 04.06.1933 15.05.2023
Anamarija TIČAR 07.11.1933 06.11.2023
Emilija-Milka ZAGORC 21.11.1921 01.11.2023KO DIS Lenart v Slov. Goricah
Ljudmila DRUŽOVEC 05.10.1951 06.11.2023KO DIS Leskovec
Franci BERIBAK 01.01.1938 10.05.2023
Anton BLATNIK 22.09.1940 12.07.2023
Janez KERIN 10.10.1939 03.05.2023
Marija KOMOČAR 17.04.1938 08.05.2023
Alojz LEVIČAR 11.01.1937 25.10.2023
Terezija MEŽIČ 19.10.1931 24.07.2023
Franc PAVLOVIČ 08.09.1937 22.10.2023
Alojz SIMONČIČ 26.09.1931 29.06.2023
Rozika SIMONČIČ 24.11.1933 17.10.2023
Marija URBANČ 24.05.1929 01.11.2023
Zdenka ŽICKAR 05.10.1940 08.05.2023KO DIS Ljubljana Bežigrad
Stanislav ŽNIDARŠIČ 15.02.1932 15.09.2023KO DIS Ljubljana Moste Polje
Anton GALE 25.01.1935 09.10.2023
Marija JAMSEK 16.09.1931 10.10.2023
Ladislava ZAGORC 21.06.1936 08.2023
Karolina ŽIBERT 24.11.1934 28.08.2023
Marija ŽUNEC 13.12.1941 17.08.2023KO DIS Ljubljana Šiška
Ana BALAŽIČ 04.11.1934 02.2023
Ivana BEČAN 03.06.1930 30.09.2023
Terezija DUHOVNIK 25.04.1944 13.10.2022
Slava NEPUŽLAN 06.10.1939 02.2023
Alojzija ZUPANČIČ 22.06.1929 02.09.2023KO DIS Maribor Pobrežje
Vilma GIBER 25.06.1930 07.08.2023
Cvetka KOGLOT 06.04.1930 09.2023
Emil PODGORNİK 28.01.1935 09.2023
Marija VIDIC 10.04.1935 09.2023

OO DIS Ime in priimek Datum rojstva Datum smrti

OO DIS Obala Ankaran, Koper, Izola in Piran
Ružena KLAŠEK roj. KRISTAN 28.07.2023
Darinka PATERNOST-BRVAR 10.09.1935 13.11.2023KO DIS Radeče
Zofija MAJNAR 17.04.1930 12.03.2023
Egidij OBLAK 04.09.1926 02.05.2023
Marija ROZMAN 20.12.1939 03.05.2023
Joža STOJANOVIČ 15.12.1936 01.06.2023
Angela STOPIČ 30.12.1931 28.03.2023
Ernest TITOVŠEK 1940 24.02.2023
Anica TOLLAZZI 01.07.1939 27.09.2023
Alojzija ZAVRŠNIK 20.05.1933 14.05.2023KO DIS Ruše
Vida SOJČ 25.05.1930 10.2023KO DIS Sevnica
Ivan LEKŠE 27.02.1938 20.09.2023KO DIS Slovenske Konjice
Alojzija PODGRAJŠEK 1933 10.04.2023
Vilko PREMUR 30.06.1930 01.04.2022
Marija STRMŠEK 1926 01.03.2023
Henrik ZALOŽNIK 04.07.1937 14.09.2022KO DIS Studenec
Franc MLAKAR 29.11.1939 02.08.2023KO DIS Šentjanž
Stanko UDOVČ 26.07.1936 17.10.2023
Fanika Zupan 29.08.1930 06.05.2023OO DIS Škofja Loka
Angelca GABER 31.05.1927 20.07.2023
Ivan KRISTAN 12.06.1930 16.09.2023
Marjan JELENC 09.05.1941 04.08.2023
Robert TRATNJEK 11.03.1937 02.11.2023KO DIS Trebnje
Ivan GOLE 02.06.1936 06.11.2023KO DIS Trzič
Neža KIMOVEC 18.01.1925 03.06.2023KO DIS Vrhnika
Janez GABRIČ 11.07.1940 14.11.2023

Želite donirati 1 % dohodnine DIS

Če želite donirati Društvu izgnancev Slovenije 1941-1945
1 % dohodnine namesto državi, izpolnite in pošljite
spodnji obrazec na davčni urad do 31. decembra 2023.

Hvala lepa.

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

(pristojni davčni urad, izpostava)

ZAHTEVA
za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca	Odstotek (%)
Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945 Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana	8 4 7 8 0 3 4 7	1

V/Na _____, dne _____

_____ podpis zavezanca